

CTPP/2019/AVIS-1

TCPB/2019/ADVIES-1

29/01/2019

**Avis de la Commission Technique
des Professions Paramédicales
concernant des clarifications aux
listes d'actes et de prestations
qu'un technologue en imagerie
médicale peut accomplir**

**Advies van de Technische
Commissie voor de Paramedische
Beroepen betreffende
verduidelijkingen bij de lijsten van
handelingen en prestaties die een
technoloog medische beeldvorming
mag uitvoeren**

Direction générale Soins de Santé

Professions des soins de santé et pratique
professionnelle

Cellule organes d'avis et réglementation

Place Victor Horta 40, bte 10 – 1060 Bruxelles

www.health.belgium.be

Directoraat-generaal Gezondheidszorg

Gezondheidszorgberoepen en
Beroepsuitoefening

Cel adviesorganen en regelgeving

Victor Hortaplein 40, bus 10 - 1060 Brussel

www.health.belgium.be

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMÉDICALES	TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN	
<i>Avis concernant une précision aux listes d'actes et de prestations que peut accomplir un technologue en imagerie médicale</i>	<i>Advies betreffende een verduidelijking bij de lijsten van handelingen en prestaties die een technoloog medische beeldvorming mag uitvoeren</i>	
CTPP/2019/AVIS-1	29/01/2019	TCPB/2019/ADVIES-1

Introduction

Le 20 décembre 2017 la ministre de la Santé Publique Maggie De Block a soumis une demande d'avis à la Commission Technique des Professions Paramédicales (CTPP) sur la profession de technologue en imagerie médicale (TIM).

La ministre annonce qu'elle prendra les mesures nécessaires pour actualiser l'arrêté de 1997 sur cette profession sur base de l'avis 2015-01 de la CTPP.

Cependant, elle demande à la CTPP de clarifier certains aspects de l'avis. L'avis contient quelques descriptions générales qui sont susceptibles d'interprétation.

Dans [l'arrêté royal du 22 décembre 2017 relatif au titre professionnel et aux conditions de qualification requises pour l'exercice de la profession de technologue en imagerie médicale et portant fixation de la liste des prestations techniques et de la liste des actes dont celui-ci peut être chargé par un médecin](#), qui a été publié entretemps, quelques modifications ont déjà été apportées à la formulation de ces actes et de ces prestations techniques.

Avis

Quelques clarifications et exemples sont donnés ci-dessous concernant les prestations techniques et les actes confiés visés, tels que décrits dans l'AR du 22 décembre 2017.

Il s'agit toujours de listes d'exemples non-limitatives.

La Ministre demande une clarification des actes et des prestations suivants :

A. Prestations techniques qui requièrent une prescription d'un médecin

La prestation technique qui requiert une

Inleiding

De minister van Volksgezondheid Maggie De Block heeft op 20 december 2017 een adviesvraag voorgelegd aan de Technische Commissie voor de Paramedische Beroepen (TCPB) over het beroep van technoloog medische beeldvorming (TMB).

De minister meldt dat ze de nodige stappen zal zetten om het besluit van 1997 betreffende dit beroep te actualiseren op basis van het advies 2015-01 van de TCPB.

Ze vraagt echter aan de TCPB om bepaalde aspecten van het advies verder toe te lichten. Het advies bevat namelijk enkele globale omschrijvingen die voor interpretatie vatbaar zijn.

In het [KB van 22 december 2017 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van technoloog medische beeldvorming en houdende vaststelling van de lijst van de technische prestaties en van de lijst van handelingen waarmee deze laatste door een arts kan worden belast](#), dat ondertussen gepubliceerd werd, werden reeds enkele wijzigingen aangebracht in de formulering van deze handelingen en technische prestaties.

Advies

Hieronder worden enkele verduidelijkingen en voorbeelden gegeven bij de geïndiceerde technische prestaties en toevertrouwde handelingen, zoals ze in het KB van 22 december 2017 zijn opgenomen.

Het gaat steeds om niet-limitatieve lijsten van voorbeelden.

De Minister vraagt een verduidelijking bij de volgende handelingen en prestaties:

A. Technische prestaties die een voorschrift van een arts vereisen

De technische prestatie die een voorschrift van

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMEDICALES	TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN
<i>Avis concernant une précision aux listes d'actes et de prestations que peut accomplir un technologue en imagerie médicale</i>	<i>Advies betreffende een verduidelijking bij de lijsten van handelingen en prestaties die een technoloog medische beeldvorming mag uitvoeren</i>
CTPP/2019/AVIS-1	29/01/2019
	TCPB/2019/ADVIES-1

prescription d'un médecin est la suivante :
dans le cadre de procédures d'examen et de traitement réalisés à l'aide des appareils utilisés dans leur domaine de compétence, réaliser les actes de soins nécessaires aux différents systèmes du corps humain (systèmes respiratoire, circulatoire, digestif, uro-génital et cutané).

B. Actes confiés par un médecin spécialiste :

Ces actes sont effectués selon les protocoles, les normes légales, les prescriptions de sécurité et les directives en vigueur et sont les suivants :

7° exécuter les procédures d'examen et de traitement;

8° optimiser les procédures d'examen et de traitement;

10° assister et fournir les instruments lors des techniques interventionnelles dans leur domaine de compétence

A. Prestations techniques qui requièrent une prescription d'un médecin :

« Dans le cadre de procédures d'examen et de traitement réalisés à l'aide des appareils utilisés dans leur domaine de compétence, réaliser les actes de soins nécessaires aux différents systèmes du corps humain (systèmes respiratoire, circulatoire, digestif, uro-génital et cutané). » (Annexe 2, article unique, de l'AR du 22 décembre 2017)

Cette prestation technique peut par exemple inclure :

- L'administration d'oxygène et l'aspiration des voies aériennes.
- La surveillance d'un système de drainage thoracique présent.

een arts vereist is de volgende:
uitvoeren van de noodzakelijke zorghandelingen aan de verschillende lichaamsstelsels (ademhaling, bloedsomloop, spijsvertering, urogenitaal en huid) bij het gebruik van de toestellen in het kader van de onderzoeks- en behandelingsprocedures binnen hun bevoegdheidsdomein.

B. Handelingen toevertrouwd door een arts-specialist:

Deze handelingen worden uitgevoerd volgens vigerende protocollen, wettelijke normen, veiligheidsvoorschriften en richtlijnen en zijn de volgende:

7° uitvoeren van onderzoeks- en behandelingsprocedures;

8° optimaliseren van onderzoeks- en behandelingsprocedures;

10° assisteren en instrumenteren tijdens interventionele technieken binnen hun bevoegdheidsdomein

A. Technische prestatie die een voorschrift van een arts vereist:

“Uitvoeren van de noodzakelijke zorghandelingen aan de verschillende lichaamsstelsels (ademhaling, bloedsomloop, spijsvertering, uro-genitaal en huid) bij het gebruik van de toestellen in het kader van de onderzoeks- en behandelingsprocedures binnen hun bevoegdheidsdomein.” (Bijlage 2, enig artikel, van het KB van 22 december 2017)

Deze technische prestatie kan bijvoorbeeld bestaan uit:

- Zuurstoftoediening en luchtwegenaspiratie.
- Toezicht houden op een aanwezig thoraxdrainagesysteem.

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMEDICALES	TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN	
<i>Avis concernant une précision aux listes d'actes et de prestations que peut accomplir un technologue en imagerie médicale</i>	<i>Advies betreffende een verduidelijking bij de lijsten van handelingen en prestaties die een technoloog medische beeldvorming mag uitvoeren</i>	
CTPP/2019/AVIS-1	29/01/2019	TCPB/2019/ADVIES-1

Si nécessaire, déconnexion temporaire du système de drainage lors des examens de résonance magnétique.

- L'enlèvement et/ou la remise en place de bandages et de bas destinés à prévenir et/ou à traiter des affections veineuses.
- L'enlèvement et/ou la remise en place de bandages si nécessaire pour l'examen et/ou le traitement.
- Le placement d'un cathéter intraveineux dans des veines superficielles.
- Le placement de perfusions intraveineuses d'une solution saline isotonique, éventuellement à l'aide de moyens techniques.
- L'enlèvement d'un cathéter artériel ou veineux profond et la mise en place des bandages de compression (radial, brachial, fémoral) comme soins de suivi en radiologie interventionnelle.
- Le prélèvement de sang par ponction veineuse.
- La fermeture stérile et sans fuite d'un système porte sous-cutané.
- La réalisation d'un toucher rectal en préparation d'un examen.
- La réalisation d'un lavement rectal en préparation d'un examen.
- Le placement d'une bobine réceptrice RF endorectale lors d'un examen IRM de la prostate.
- Le placement et l'enlèvement d'une sonde vésicale.
- Soins de plaies superficielles.

Indien nodig, tijdelijke afkoppeling van het drainagesysteem bij onderzoeken met magnetische resonantie.

- Het verwijderen en/of terug aanbrengen van verbanden en kousen ter preventie en/of behandeling van veneuze aandoeningen.
- Het verwijderen en/of terug aanleggen van verbanden indien dit noodzakelijk is voor het onderzoek en/of de behandeling.
- Het plaatsen van een intraveneuze katheter in oppervlakkige venen.
- Het plaatsen van intraveneuze perfusies met een isotonische zoutoplossing, eventueel met technische hulpmiddelen.
- Het verwijderen van arteriële en diep veneuze katheters en het aanleggen van drukverbanden (radiaal, brachiaal, femoraal) als nazorg bij interventieradiologie
- Het afnemen van bloed door veneuze punctie.
- Het steriel en lekvrij afsluiten van een subcutaan poortstelsel.
- Het uitvoeren van een rectaal toucher ter voorbereiding van een onderzoek.
- Het uitvoeren van een rectaal lavement ter voorbereiding van een onderzoek.
- Het plaatsen van een endorectale RF-ontvangstspoel bij een MR-onderzoek van de prostaat.
- Het plaatsen en verwijderen van een blaassonde.
- Wondzorg van oppervlakkige wonden.

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMEDICALES	TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN	
<i>Avis concernant une précision aux listes d'actes et de prestations que peut accomplir un technologue en imagerie médicale</i>	<i>Advies betreffende een verduidelijking bij de lijsten van handelingen en prestaties die een technoloog medische beeldvorming mag uitvoeren</i>	
CTPP/2019/AVIS-1	29/01/2019	TCPB/2019/ADVIES-1

Cette prestation technique n'inclut **pas** :

- La ponction d'un système porte sous-cutané. Ceci n'est pas une prestation technique, mais un acte qui peut être confié au TIM par un médecin spécialiste (comme défini dans l'Annexe 3 de l'AR du 22 décembre 2017 : « 12° préparer les médicaments, produits de contrastes et produits radiopharmaceutiques et les administrer via les voies d'accès naturelles et artificielles nécessaires pour l'examen et/ou le traitement; »
- La mise en place d'un cathéter veineux profond central (p.e. Picline, Midline).
- Le placement de cathéters dans les fistules digestives (pour fistulographie).
- Le resserrage d'un anneau gastrique.

Ce sont des actes médicaux qui relèvent de la compétence du médecin et qui, conformément à l'AR du 22 décembre 2017, ne peuvent pas être confiés à un TIM.

B. Actes confiés par un médecin spécialiste :

- « Exécuter les procédures d'examen et de traitement » (Annexe 3, article unique, 7°, de l'AR du 22 décembre 2017)

Une procédure décrit une séquence d'actes dans le domaine de compétences du TIM.

Les procédures d'examen concernent des examens d'imagerie dans les domaines d'imagerie médicale des radiations ionisantes et de résonance magnétique, de médecine nucléaire et de radiothérapie et hadronthérapie.

Les procédures de traitement sont limitées au domaine de radiothérapie et hadronthérapie.

Les procédures sont établies en concertation avec le(s) médecin(s) concerné(s) et sont définies pour un appareil donné, un cadre de travail donné, un examen

Onder deze technische prestatie wordt **niet** begrepen:

- Het aanprikken van een subcutaan poortsysteem. Dit is geen technische prestatie, maar wel een handeling die aan de TMB kan toevertrouwd worden door een arts-specialist (zoals bepaald in Bijlage 3 van het KB van 22 december 2017: "12° voorbereiden en toedienen van medicatie, contraststoffen en radiofarmaca via natuurlijke en kunstmatige toegangswegen noodzakelijk voor het onderzoek en/of de behandeling;")
- Het plaatsen van een centrale diep veneuze katheter (vb. Picline, Midline).
- Het plaatsen van katheters in digestieve fistels (voor fistulografie).
- Het aanspannen van een maagband.

Dit zijn medische handelingen die behoren tot de bevoegdheid van de arts en die overeenkomstig het KB van 22 december 2017 niet kunnen worden toevertrouwd aan een TMB.

B. Handelingen toevertrouwd door een arts-specialist:

- "Uitvoeren van onderzoeks- en behandelingsprocedures" (Bijlage 3, enig artikel, 7°, van het KB van 22 december 2017)

Een procedure beschrijft een volgorde van handelingen binnen het bevoegdheidsdomein van de TMB.

De onderzoeksprocedures betreffen beeldvormende onderzoeken binnen de domeinen medische beeldvorming met ioniserende stralen en met magnetische resonantie, nucleaire beeldvorming en radio- en hadrontherapie.

De behandelingsprocedures beperken zich tot het domein van de radio- en hadrontherapie.

De procedures worden opgesteld in overleg met de betrokken arts(en) en worden omschreven voor een bepaald soort toestel, een bepaalde werkomgeving,

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMEDICALES	TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN	
<i>Avis concernant une précision aux listes d'actes et de prestations que peut accomplir un technologue en imagerie médicale</i>	<i>Advies betreffende een verduidelijking bij de lijsten van handelingen en prestaties die een technoloog medische beeldvorming mag uitvoeren</i>	
CTPP/2019/AVIS-1	29/01/2019	TCPB/2019/ADVIES-1

ou un traitement précis.

Les procédures sont écrites et sont disponibles dans le service.

- **« Optimiser les procédures d'examen et de traitement »** (Annexe 3, article unique, 8°, de l'AR du 22 décembre 2017)
- Le but de cet acte est d'assurer et d'améliorer la qualité.
- Cet acte peut par exemple inclure :
- L'introduction dans les procédures d'examen et de traitement de nouveaux logiciels, de nouvelles mesures, de produits de contraste spécifiques à certains organes, etc.
 - L'adaptation des procédures d'examen et de traitement au profil de soins du patient.

- **« Assister et fournir les instruments lors des techniques interventionnelles dans leur domaine de compétence »** (Annexe 3, article unique, 10°, de l'AR du 22 décembre 2017)
- Par « assistance », on entend que le médecin et le praticien paramédical effectuent ensemble au même endroit des actes auprès d'un patient, en contact visuel et verbal direct.
- Cet acte implique travailler dans un environnement stérile.
- L'assistance et l'instrumentation peuvent par exemple avoir lieu pendant des procédures angiographiques et cardiologiques interventionnelles et des procédures invasives telles que les ponctions, les biopsies et les drainages, utilisant des appareils d'imagerie médicale pour soutenir une intervention médicale.

voor een bepaald onderzoek of een bepaalde behandeling.

De procedures zijn uitgeschreven en zijn beschikbaar op de dienst.

- **“Optimaliseren van onderzoeks- en behandelingsprocedures”** (Bijlage 3, enig artikel, 8°, van het KB van 22 december 2017)
- Het doel van deze handeling is kwaliteitsborging en kwaliteitsverhoging.
- Deze handeling kan bijvoorbeeld bestaan uit:
- De introductie in de onderzoeks- en behandelingsprocedures van nieuwe software, van nieuw ontwikkelde metingen, van orgaanspecifieke contrastproducten etc.
 - Het afstemmen van de onderzoeks- en behandelingsprocedures op het zorgprofiel van de patiënt.

- **“Assisteren en instrumenteren tijdens interventionele technieken binnen hun bevoegdheidsdomein”** (Bijlage 3, enig artikel, 10°, van het KB van 22 december 2017)
- “Assistentie” veronderstelt dat arts en de paramedische beroepsbeoefenaar samen in dezelfde locatie handelingen verrichten bij een patiënt, waarbij er direct visueel en verbaal contact tussen hen bestaat.
- Het werken binnen een steriele omgeving valt onder deze handeling.
- Het assisteren en instrumenteren kan bijvoorbeeld plaatsvinden tijdens interventionele angiografische en cardiologische procedures, en tijdens invasieve procedures zoals puncties, biopsies en drainages waarbij gebruik wordt gemaakt van toestellen in de medische beeldvorming ter ondersteuning van de medische interventie.

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMÉDICALES	TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN	
<i>Avis concernant une précision aux listes d'actes et de prestations que peut accomplir un technologue en imagerie médicale</i>	<i>Advies betreffende een verduidelijking bij de lijsten van handelingen en prestaties die een technoloog medische beeldvorming mag uitvoeren</i>	
CTPP/2019/AVIS-1	29/01/2019	TCPB/2019/ADVIES-1

Le TIM ne peut pas assister et fournir les instruments dans la salle d'opération, cela ne relève pas de son domaine de compétence. Dans la salle d'opération un TIM peut seulement utiliser des appareils d'imagerie médicale, conformément à l'AR du 22 décembre 2017.

Cet acte peut par exemple inclure:

- Le prélèvement de sang par cathéter (artériel) en place.
- L'ouverture et la préparation d'un ensemble d'angiographie stérile en préparation de la technique interventionnelle (ex.: ACTP, procédures d'embolisation, coiling, placement de pacemaker, dilatation par ballonnet, ablations).
- La préparation d'un patient pour une procédure angiographique ou cardiologique interventionnelle, y compris l'installation du patient, le rasage et la désinfection de l'aîne, la couverture du patient avec des linges stériles, ...
- L'assistance avec l'habillement stérile du médecin.
- Lors de la fonction circulante (le TIM n'est pas habillé de manière stérile) : fournir le matériel au médecin spécialiste de manière stérile.
- Préparer une pompe à injection rapide.
- Lors de la fourniture des instruments à une table stérile (le TIM est habillé de manière stérile) : Exécuter des ordres spécifiques tels que mélanger et fournir le ciment lors d'une vertébroplastie.

De TMB mag niet assisteren en instrumenteren in de operatiezaal, dit valt buiten zijn of haar bevoegdheidsdomein. Binnen een operatiezaal mag een TMB enkel toestellen in de medische beeldvorming bedienen, overeenkomstig bijlage 3 van het KB van 22 december 2017.

Deze handeling kan bijvoorbeeld bestaan uit:

- Het afnemen van bloed langs aanwezige (arteriële) katheter.
- Het openen en klaarleggen van een steriele angiografieset ter voorbereiding van de interventionele techniek (bv. PTCA, embolisatieprocedures, coiling, plaatsen van pacemaker, ballondilatatie, ablaties).
- Het voorbereiden van een patiënt voor een angiografische of cardiologische interventionele procedure, o.a. het installeren van de patiënt, het scheren en ontsmetten van de liesstreek, de patiënt afdekken met steriele doeken,...
- Assistentie bij het steriel aankleden van de arts.
- Bij de omloopfunctie (de TMB is niet steriel aangekleed): Op een steriele manier materiaal aanreiken aan de arts-specialist.
- Voorbereiden van een snelinjectiepomp.
- Bij het instrumenteren aan een steriele tafel (de TMB is steriel aangekleed): Specifieke opdrachten uitvoeren zoals het mengen en aangeven van cement bij een vertebroplastie.

Greta DEREYMAEKER

*Présidente de la Commission technique des
Professions paramédicales*

*Voorzitster van de Technische Commissie voor de
paramedische beroepen*